

ROZHOVOR

Nórska rybárska osada Reine

Malina v Nórsku

Obloha nad zamrznutým jazerom

Scenéria Lofoty

Nórsky kostol vo Forviku

Tomáš Gríger: „Bližšie ako ľudia samotní sú mi ich myšlienky.“

■ **AŽ ZA POLÁRNY KRUH** zaviedol fotograf Tomáš Gríger účastníkov jeho fotoprezentácie z ďalekého nórskeho severu, ktorá sa uskutočnila v Liptovskom Hrádku.

Fotoprezentácia mala názov Malinová cesta severom a prostredníctvom fotografií hovorila o ceste do divočiny, odklone od spoločnosti a krásach európskeho severu.

S Tomášom Grígerom sme sa rozprávali aj o tom, čo môže dohnať človeka k tomu, aby zanechal úspešnú kariéru vo veľkých kanceláriách prefdnenej metropoly a vydal sa sám do nekonečných pustatín severskej tajgy.

„Ten malý má hlavu, ten vám v Handlovej neostane, pôjde do mesta,“ povedala raz jeho teta rodičom, keď sa snažili predvídať, čo z neho vyrastie. Zdalo sa mu úžasné, že raz bude žiť v meste. V Prievidzi a možno aj v Banskej Bystrici. Voziť sa trolejbusom a harmonikovým autobusom. To by bolo. Vtedy ešte nevedel, že sú aj iné mestá, iné krajiny, že jeho svet nikdy nebude mať hranicu v Bergu.

Neskôr, keď trochu podrástol, si uvedomil, že sny a realita k sebe niekedy majú nebezpečne blízko. Stalo sa to na brehu Seiny, pri melódiách harmonikára. A jeho sen je odvtedy už len fotografovať svet.

Nakoľko sa vám tento sen zatiaľ plní?

- Pre takéto životné sny sa nestačí nadchnúť a splasnúť, je to dlhodobé vytrvalé úsilie, ktoré skôr udáva smerovanie môjho života, než by som ho považoval za cieľ. Celá snaha je v podstate plnenie sna, takže vždy, keď niečo vytvorím, si z neho kúsok splním. Celkom sa to darí.

Fotografovať svet znamená po svete aj cestovať. Kadiaľ doteraz viedli vaše cesty?

- Veľmi rád som spoznával Britské ostrovy, keď som tam žil, hlavne vidiekom som rád blúdil. Škótsko mi učarovalo svojou drsnou krásou a potom už som smeroval stále ďalej na sever, na Shetlandy, Faerské ostrovy. Keď som sa minulé leto oslobodil od kancelárie, moja prvá cesta smerovala až za polárny kruh, kde som strávil celé leto.

Čo okrem lásky k fotografovaniu a cestovaniu vás dohnalo k tomu, aby ste zanechali úspešnú kariéru vo veľkej kancelárii v metropole a vydali sa na cesty?

- Celkové smerovanie dnešnej spoločnosti, ktorá vyzdvihuje súťaživosť, dravosť až pažravosť, honbu za statkami ako svoje základné hodnoty. Moja práca, kariéra, životný štýl a prostredie, v ktorom som žil, boli priamo uprostred toho všetkého. Hovorilo sa tomu: rat race, potkanie pretekovej spoločnosti. Nemal som záujem byť toho súčasťou a tak som vystúpil.

”
Nemal som záujem byť súčasťou potkaních pretekov.
TOMÁŠ GRÍGER

Prečo putujete po svete sám?

- Ísť na výlet, alebo na pár dní na dovolenku s partiou ľudí, je niečo iné, než ísť na niekoľkotýždňovú alebo mesačnú expedíciu do pustatiny.

Neviem si predstaviť, s kým by som tam vydržal tak dlho v psychickej rovnováhe. Keď raz takú svoju dvojku

stretnem, budeme chodiť dvaja.

Máte skúter, ktorý voláte Malina. Predstavte nám ju.

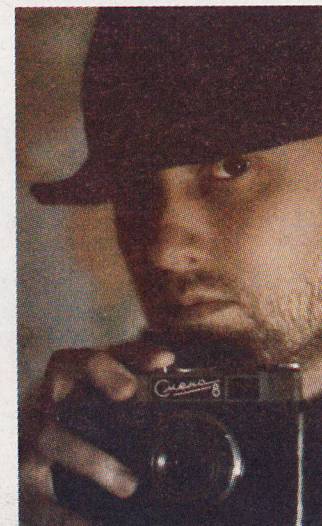
- Malina je červená talianska Vespa. Ona bola taký ten materiálny sen, ktorý sa dá zaplatiť a kúpiť, ale odvtedy máme spolu tolko cestovateľských zážitkov ako málokto iný skúter na svete a tie sú na nezaplatenie. Ona už je súčasťou rodiny.

Môžete nám predstaviť ešte niečo alebo niekoho blízko?

- Čo sa týka ľudí, bližšie než ľudia samotní sú mi ich myšlienky. Myšlienky tých ľudí, ktorí tvoria, učia sa, vymýšľajú, píšú, maľujú, objavujú, sú im lahostajné všeobecne uznávané dogmy spoločnosti a nechávajú vyplávať na povrch svoje vlastné ja.

Sú mi blízki ľudia ako, napríklad, Laird Hamilton, surfer obrích vlín, ktorý povedal, že v nebezpečných vlnách síce môže umrieť kedykoľvek, ale v kancelárii nad počítačom by bol mŕtvý dávno, pretože to nie je život.

Alebo Roz Savage, senior konzultantka z Londýna, ktorá všetko zanechala a vydala sa preveslovať sama na čne všetky svetové oceány. Po troch rokoch existencializmu to dokázala a nikdy viac by sa nevrátila k predchádzajúcej kariére.

Po návrate na Slovensko aj tu nachádzam takých ľudí. Neplávajú okolo oceánov, ale robia úžasné veci. Nenechávajú sa ohlúpnuť a nezištné nás posúvajú o kúsok ďalej k civilizácii. Čím nemyslím západ, skôr šťastný život v harmónii. Takí ľudia sú mi blízki.

Vieme, že svet nevnímate len cez fotoobjektív, ale hlavne srdcom. Kedy ste toto vedomie v sebe objavili?

- Neviem, či viem na to odpovedať. Skôr by som sa opýtal, kde to vedomie ľudia v sebe strácajú?

Svoje zážitky z ciest, ale aj iné, opisujete na svojom blogu. Je to veľmi zaujímavé čítanie. Neuvažujete vydať knihu?

- Neviem či priamo knihu. Už som o tom rozmýšľal a zisťoval som, že pri mojom pomere obrázkov a textu by to bolo asi najskôr obrázkové leporelo. Zatiaľ som spokojný s fotoblogovaním, keď bude dost hodnotného materiálu, vznikne aj kniha. Alebo leporelo.

Na ktorý pohľad nikdy nezabudnete? Konkrétne mám na mysli obrázok, ktorý sa náhle vynoril pred očami. Zachytili ste ho fotoobjektívom?

- Na horskej ceste Aurandsfjellet v Nórsku, keď po dvoch dňoch v daždi nás cesta viedla vysoko nad oblaky, bola noc, ale nebola tma, už začínal polárny deň, nikde živej duše, všade sa týčili vysoké mantinely snehu, hučali vodopády. Celkom som sa tam na černej Vespe cítil ako v knihe fantázie a nie v skutočnom svete (fotografia Malina v Nórsku).

Ak sa niekedy usadíte, kde by to malo byť?

- V súčasnosti dávam všetko svoje úsilie do toho, aby som sa uživil rôznymi formami vizuálneho umenia cez internet, nezávisle od polohy kancelárií, a teda nemusel bývať v meste.

Ešte neviem, kde to bude, ale mohli by tam byť kopce, lesy, jazero, dobrá žena a svätý pokoj od takzvanej vyspelej civilizácie.

ANNA GUDZOVÁ